

13. Zöld utat a jövőnek!

Ma a magyar polgárok számára a klímakatasztrófa, környezetünk, a természet, a városi zöldterületek pusztulása, a Föld erőforrásainak kizsákmányolása jelenti az egyik legnagyobb kockázatot. A globális jelenség, mely Földünk valamennyi államát érinti, egyre nagyobb hatással van a mi mindennapjainkra is, egyre sürgetőbb felvenni a harcot ellene.

A jelenlegi magyarországi hatalom azonban nem érdekelt a klímakatasztrófa elleni harcban, a környezet védelmében. A legváltásosabb időkben a legképtelenebb döntéseket hozza meg, amelyekkel nemhogy nem gátolja, de még elő is segíti eme környezeti krízis fokozódását.

Az orbáni vezetés nemtörődöm, környezetgyilkos politikájával szemben Magyarország jövőjét a klímaváltozás elleni küzdelemben, a káros természeti hatások megelőzésében, mérséklésében látjuk, melynek érdekében a cselekvést már ma el kell kezdeni!

A zöld átállásnak is igazságosnak kell lennie: a terheket elsősorban azoknak kell viselniük, akik hasznot húztak a klímaváltozást előidéző gazdaságból: a nagyvállalatoknak. Ugyanakkor különösen vigyázni kell arra, hogy se a klímaváltozás, se a zöld átállás ne hozza az eddigieknél is nehezebb helyzetbe a kiszolgáltatott, sérülékeny társadalmi csoportokat.

13.1. Klímavédelem és a légszennyezés csökkentése

a) A klímaváltozás elleni küzdelem

A klímaváltozás korunk egyik legnagyobb és leginkább fenyegető kihívása. Az ENSZ jelentése szerint már csak pár évünk maradt arra, hogy globális szinten a kritikus szint alatt tartsuk a felmelegedést. Ezért az európai Zöld Megállapodás céljaival összhangban felülvizsgáljuk a nemzeti klímatervet és vállaljuk, hogy radikálisan csökkentjük az üvegházhatású gázok kibocsátását az 1990-es szinthez képest, valamint hatékony intézkedéseket hozunk az elkerülhetetlen változásokhoz való alkalmazkodás érdekében.

Hosszú távon célunk elérni a klímasemlegességet, vagyis azt, hogy legfeljebb csak annyi szén-dioxidot bocsátunk ki, amennyi összhangban van az ország szén-dioxid-megkötő képességével. A klímavészhelyzet kihirdetésével is hangsúlyozzuk, hogy a klímavédelem nemcsak egy szakterület a sok közül, hanem minden más szakpolitikát is át kell hatnia: nem hozhatunk más területeken olyan intézkedéseket, amelyek ellentétesek a klímavédelmi célokkal.

- A fosszilis energia és Paks 2 helyett át kell állnunk a tiszta és olcsó, megújuló energiaforrások használatára. Nem elég pusztán napenergiára építeni, ahogy a kormány tervezi, hanem az összes megújuló energia összehangolt, optimális, okos alkalmazására van szükség. Újra engedélyezzük a szélturbinák telepítését a területi adottságok függvényében, és kivezetjük a napelemekre és a hőszivattyúkra kivetett adót. Támogatjuk a geotermikus energia kiaknázását.
- Az épületek szigetelésével lehet a legkönnyebben és leghatékonyabban mérsékelni az energiafogyasztást és a szén-dioxid kibocsátást. Átfogó épületfelújítási programot valósítunk meg, mellyel fokozatosan elérjük minél több lakás energiahatékonysági felújítását. Újraindítjuk a panelprogramot, amelyben vissza nem térítendő állami támogatás mellett és kedvezményes hitelkonstrukcióval segítjük elő a korszerűsítéseket. Hasonló támogatást nyújtunk célzottan a családi házakra és a hagyományos építésű társasházakra is.

- A közlekedés zöldítése kulcskérdés. Okos településfejlesztéssel optimalizáljuk a mobilitási igényeket. A közösségi közlekedés, a kerékpározás és a gyalogos infrastruktúra fejlesztésével csökkentjük az autóhasználatot.
- Szektorspecifikus klímaadaptációs programokkal segítjük a klímaváltozás elkerülhetetlen következményeihez történő alkalmazkodást: ahol lehet, csökkentjük a beépített területek, és növeljük a zöldterületek arányát, visszaszorítjuk, visszabontjuk a felesleges burkolatokat, ösztönözzük a zöldtetők és zöldfalak létesítését, kezdeményezzük az építési szabványok ártalomcsökkentési szempontú áttekintését és módosítását, különös tekintettel az árnyékolásra, a külső hőhatással szembeni védelemre, a természetes hűtési és szellőzési megoldásokra, a tetőszerkezetek átszellőzésére.
- Megvédjük és növeljük a zöldfelületeket. Előírjuk, hogy zöldfelületeket csak kivételesen, közérdekre vagy nemzetbiztonsági okokra való hivatkozással lehessen beépíteni, mindezzel párhuzamosan gondoskodni kell a növényzet szakszerű pótlásáról.
- A mezőgazdaság az üvegházhatású gázkibocsátás egyik legjelentősebb forrása, és radikális átalakítása nélkül nem lehetséges a kibocsátáscsökkentési célok teljesítése. Támogatjuk az ökológiai gazdálkodást és a talajmegújító, a talaj védelmét biztosító termelési módokat. A jó minőségű termőföld termelésből történő kivonását a természetvédelmi célokon (visszavádítás) vagy kiemelt közérdeken kívül megtiltjuk.
- A vízgazdálkodásban a vízvisszatartást helyezzük előtérbe: az ár- és belvizek katasztrófaelví gyors levezetése helyett a vizeket megtartjuk és hasznosítjuk. Támogatjuk az ártéri gazdálkodást, és ösztönözzük új tavak, víztározók létrehozását.
- Zöld közbeszerzést vezetünk be: a minősített környezetbarát termékeket és szolgáltatásokat előnyben részesítjük a kormányzati, önkormányzati és közszolgálati megrendelések során, ezzel is segítjük a zöld gazdaságot.

b) Energiademokrácia és energiafüggetlenség

Támogatjuk az energiademokráciát. Azt akarjuk, hogy a felhasznált energia minél nagyobb részét termeljék meg a magyar háztartások, hazai vállalkozások, minél kevésbé függjünk az energiainporttól és a nemzetközi nagyvállalatoktól.

- A háztartások saját megújulóenergia-használatának növelése érdekében teszünk lépéseket. Pénzügyi ösztönzőket és támogatásokat, például adókedvezményeket vagy támogatási programokat, amelyek segítik a háztartásokat a megújuló energiarendszerek telepítésében. Ez lehetővé teszi, hogy az emberek könnyebben hozzáférjenek ezekhez a technológiákhoz és megfizethessék azokat. Ez magában foglalhatja a hálózathoz való kapcsolódási eljárások egyszerűsítését, a korlátozások és akadályok eltörlését, valamint a szabályozási keretek létrehozását a helyi energiainiciatívák támogatására.
- A napenergia lakossági felhasználását nagymértékben ösztönözni fogjuk: napelemek árának csökkentése (termékdíj eltörlése, áfamentesség), egyszerűsített ügyintézés, kis teljesítményű, erkélyre vagy teraszra helyezhető rendszerek engedélyezése. Előírjuk, hogy napelemmel kell felszerelni a középületeket és az újonnan épített magánlakásokat.
- A szélenergia hasznosítása elől elhárítjuk a technikai-jogi akadályokat, de úgy, hogy az sem tájképvédelmi, sem ökológiai, sem zajterhelési problémákat ne okozzon. A lakott területtől mért távolságot csökkenteni kell, de úgy, hogy a szél erőmű lakott területen se okozzon zajterhelést. Meghatározott esetekben (pl. madárvonulási időszakokban) a környezetvédelmi miniszter felfüggesztheti a szél erőművek éjszakai működését.
- Leállítjuk a Paks 2 beruházást. Paks 1 esetében a hosszabbítás adna elegendő tartalékot egy zöld átállásra, és sokkal kisebb elköteleződést jelent, mint Paks2.

- Belátható időn belül kivezetjük a széntüzelést. A szénrégiókban a szociális, foglalkoztatási szempontokra is figyelemmel az EU Múltányos Átállási Alapját felhasználva átképzési programokat indítunk és zöld munkahelyeket teremtünk. Uniós és hazai forrásokból elvégezzük a Mátrai Erőmű zöld átalakítását.
- A biomassza feltételeken megújuló energiaforrás, csak a szigorú fenntarthatósági szempontoknak megfelelő, hatékony, kisléptékű, helyi felhasználása támogatható. Emellett a hőenergia-ellátásban is erőteljesen növeljük a megújuló energiaforrások arányát, ahol a feltételek adottak, ott támogatjuk a geotermikus energia hasznosítását.
- Támogatjuk az olyan kezdeményezéseket, amelyek összefogják a helyi közösségeket a megújulóenergia-projektek létrehozásában és üzemeltetésében. Ezek lehetnek közös napelemes rendszerek, szélerőművek, biomassza- és geotermikus erőművek vagy akár közös energiamegosztás. Az ilyen kezdeményezések demokratikus döntéshozatal, befektetéseket és a közösség energiatermelésének és -felhasználásának ellenőrzését jelentik.

13.2. Fenntartható közlekedés

A közösségi közlekedés támogatása és az elektromobilitás terjedése rövid távon is jelentősen csökkentheti a közlekedés klíma- és környezeti lábnyomát.

- A fenntartható közlekedés keretében bevezetjük az országos integrált, ütemes menetrendet a közösségi közlekedésben, emellett járműtípustól és szolgáltatótól független, egységes közlekedési kártyát teszünk elérhetővé.
- Lecseréljük a közösségi közlekedési flottát modern és környezetbarát járművekre.
- Prioritásként kezeljük a kötöttpályás közösségi közlekedés fejlesztését. Infrastruktúrájának fejlesztése, az azokkal kapcsolatos beruházások véghezvitele elengedhetetlen, hiszen ez az egyik legfőbb alapja a fenntartható közlekedésnek.
- Támogatjuk az elektromos és alternatív meghajtású járművek és az autómegosztó megoldások elterjedését, valamint arra törekszünk, hogy belátható időn belül már ne helyezzenek forgalomba tisztán benzin- vagy dízelüzemű személyautókat.

a) A légszennyezés csökkentése

Magyarországon évente 8000-14000 ember hal meg a levegő szennyezettsége miatt. Célunk az, hogy az Európai Unióval összhangban a következő években jelentősen csökkenjen a légszennyezés. A klímaváltozás elleni küzdelem mellett a levegőszennyezés csökkentése szempontjából is döntő az energiatermelés és a közlekedés zöld átállása.

- Széles tömegeket megszólító, felvilágosító, szemléletformáló kampányokat indítunk a helytelen fűtés káros egészségi, környezeti és gazdasági hatásairól, jogi vonatkozásairól és a lehetséges alternatívákról, támogatási programokról.
- Célzott szociálpolitikai, tarifapolitikai és gazdaságfejlesztési eszközökkel csökkentjük az energiaszegénységet, külön programmal támogatjuk a szegény vidéki közösségekben az olcsó és zöld fűtési lehetőségekre és energiatermelésre való áttérést.
- Fokozatosan kivezetjük a szennyező szén, a lignit, és a nagy nedvességtartalmú tűzifa forgalmazását. Átalakítjuk a szociális tűzifa programot, hogy minden rászoruló jó minőségű és megfelelő mennyiségű, környezetbarát tüzelőanyaghoz jusson. Amint lehetséges, előírjuk, hogy a programban csak alacsony nedvességtartalmú, két évig szárított tűzifa osztható ki.

- Komplex épületenergetikai mélyfelújítási programot indítunk, amelynek része az épületek szigetelése, nyílászáróinak és fűtési rendszerének cseréje, valamint megújuló energiaforrások alkalmazása. Biztosítani kell, hogy a programban a leginkább rászorulóknak is részt tudjanak venni.
- Szigorúan ellenőrizzük az ipari kibocsátókat, ezzel együtt mindenki számára elérhető adatbázist készítünk az egyes ipari szereplők kibocsátásairól.
- Korlátozzuk a szennyező járművek importját: Magyarország nem válhat Nyugat-Európa roncstelepévé!
- Minden eszközt biztosítunk, hogy a hatóságok szigorúan fellépjenek az illegális hulladékégetéssel szemben.

13.3. Környezetünk védelme

a) Természetvédelem, biodiverzitás

Az Európai Unió biodiverzitási stratégiájával összhangban az Unió szárazföldi területének jelentős részét védetté kell nyilvánítani, továbbá szigorúan védetté kell tenni a védett területek legalább egyharmadát, ezen belül valamennyi meglévő természetes és öreg erdőt.

- Bár a hatályos jogszabályok rendelkeznek a Natura 2000 területek védelmével kapcsolatos főbb előírásokról, a gyakorlatban ezek nem mindig teljesülnek, ezért a Natura 2000 területekre összehangolt szabályozási és támogatási kereteket kell kidolgozni a természeti értékek megőrzése érdekében.
- A nemzeti park igazgatóságainak maradéktalanul vissza kell kapniuk a területükhöz tartozó, a természetvédelmi törvény alapján különböző védettségi kategóriába tartozó földek és erdők kezelői jogát.
- A Természetvédelmi Őrszolgálat feladatainak kiterjesztése, létszámának megduplázása, feladatellátásuk világszínvonalúvá tétele amerikai mintára elengedhetetlen.
- Pozitívan ösztönözzük a táji adottsággal összhangban lévő, kisléptékű és a természeti erőforrások megőrzését biztosító mezőgazdasági művelési módokat.
- A kiemelt beruházások intézményét eltöröljük. Zöldmezős beruházások helyett leginkább a barnamezős beruházásokat támogatjuk. A jelenleg zajló beruházásokat, kiemelten az akkumulátorgyárakat felülvizsgáljuk.
- Az "ex lege" védettséget élvező területekről (lápok, szikes tavak, barlangok, források stb.) frissíteni kell az állami katasztert, és a védettség tényét az ingatlan-nyilvántartásban is rögzíteni kell.
- Megvédjük a beporzókat a vegyszerhasználat visszaszorításával, a biodiverzitás-stratégia végrehajtásával és más célzott intézkedésekkel.

b) Élhető zöld lakókörnyezet

Elkötelezettek vagyunk abban, hogy a természetet visszahozzuk az épített környezetbe, amelynek eredményeként természetes lakókörnyezetek jöhetnek létre a nagyobb városok közepén is. Ismert, hogy a zöld környezet számos pozitív hatással bír az emberek egészségére, életminőségére, emellett jótékony hatásokat eredményezhet a közbiztonság, az egészségügy és az oktatás területén is.

- Az élhető zöld lakókörnyezetek előmozdítása érdekében ösztönözni kell bármiféle, azt elősegítő megoldást, beruházást, elemezni kell a különböző nemzetközi példákat.
- Erős védelmet biztosítunk a már létező városi zöldterületeknek. Ezek felhasználását szigorú feltételekhez kötjük, és kötelezővé tesszük, hogy ezzel kapcsolatban minden alkalommal érdemi egyeztetésre kerüljön sor a környéken élőkkel. A jelenleg is már kevés zöldterülettel rendelkező településeken pótlási kötelezettséget vezetünk be: az esetleg felhasznált zöld területek helyett a település más részén kell új zöld területet kialakítani.
- Kiemelt jelentőségűek a zöldfolyosók, melyek az elszigetelt, értékes természeti területeket, élőhelyeket kötik össze.
- Összefüggésben az élhető zöld lakókörnyezettel, nagy hangsúlyt kell fektetni a nagyvárosi zöldfolyosókra is, hiszen elengedhetetlen szerepük jut a biodiverzitás fenntartásában, a klímaváltozás mérséklésében, a levegőtisztításban, zajvédelemben és a talajvédelemben is.

c) Vízgazdálkodás, vizeink védelme

Felszíni vizeink döntő többsége más országban ered, így fontos a vízmegosztás határvízi megállapodások keretében való megállapítása és a folyókon érkező hulladék- és vízszennyezés megelőzése.

- Az éghajlatváltozás miatt várható tartós aszályok az élelmiszer-biztonság és az ökológiai vízigények kielégítése miatt is szükségessé teszik a vízvisszatartási programok (sík- és dombvidéki tározás, ártéri gazdálkodás) mielőbbi megvalósítását, és a csapadék talajban való tárolásának növelését a megfelelő ökológiai gazdálkodási módszerek támogatásával. A természetes folyamatokkal összhangban lévő, vízmegtartó megoldásokkal javítjuk az Alföld vízellátottságát, és segítjük a talajvízszint emelését.
- A hazai víziközmű-hálózatok nagy része elavult, a szolgáltatás és a szolgáltatók helyzete kritikus. Ütemezetten elégséges forrást kell biztosítani a szükséges felújítási, karbantartási munkákra. A víziközmű-hálózatok rekonstrukciója magában kell foglalja a hálózati veszteség felszámolását, az egészségre ártalmas ólomvezetékek cseréjének támogatását és az azbesztcement vezetékek felülvizsgálatát, szükség szerinti cseréjét.
- Elengedhetetlen továbbá a hazai csatornarendszerek fejlesztése is, ezzel is biztosítva a fenntartható vízgazdálkodást. A víziközműveket újra önkormányzati/regionális tulajdonba kell juttatni.
- A Balaton, a Fertő tó, a Velencei-tó és a többi nagy vízterünk nem lehet a szűk felső osztály magánbirtoka! Megteremtjük a tavak körüljárhatóságát, az elkerített területeket visszaszerezük a köz javára. A vízpartoknak elérhetőnek kell maradniuk (ha ezt az ökológiai szempontok megengedik), legyen elég szabadstrand. A parti sávra építési moratóriumot vezetünk be, az engedély nélkül épült vagy korrump módon engedélyt szerzett, vagy az építkezés során természetkárosítást okozó épületeket elbontatjuk. Megállítjuk és visszafordítjuk az erdő- és nádirtásokat, a természetes partszakaszok felszámolását, és biztosítjuk az ökoszisztémák működéséhez szükséges feltételeket.

d) Erdőgazdálkodás

Új erdőtörvényt alkotunk, amely szétválasztja a gazdasági célzatú faültetvény és a természetes erdő fogalmát. Gondoskodunk az erdők maximális védelméről, beleértve a belterületi erdőket is.

- Megvédjük a meglévő erdőket, és a klímaváltozáshoz alkalmazkodó erdők telepítésével növeljük az erdőterület arányát. A honos fafajú, természetközeli erdőkben a tarvágást mint művelési módot középtávon kivezetjük.
- Szorgalmazzuk a mezővédő erdősávok létesítését, és kormányra kerülés után a gazdálkodókkal együttműködésben kidolgozzuk az azok létesítésére vonatkozó szabályokat, illetve a támogatási rendszert. Ezek nagyban hozzájárulnak a biodiverzitás megőrzéséhez, tájvédelmi, közlekedésbiztonsági (szél, hó, homok) funkciókat is ellátnak. A természetvédelmi szempontból legértékesebb vagy leginkább sérülékeny erdőkben teljesen fel kell hagyni a gazdasági jellegű faanyagtermeléssel.
- Közjóléti erdőket telepítünk a nagyvárosok és a turisztikai célpontok körzetében. A közjóléti erdőknek és a védett erdőknek a rekreációt és a természetvédelmet kell szolgálniuk, ezért a védett erdőkben csak fenntartható erdőgazdálkodási gyakorlatokat engedélyezünk.
- A természetvédelmi célokkal összhangban biztosítjuk a feltételeket a faültetvények telepítéséhez is, mert folyamatosan biztosítani kell a faipar alapanyagigényét és a lakosság tűzifaellátását is. A faültetvényekből kikerülő faanyag csökkenti az értékes erdőterületek terhelését, az azokból kitermelésre kerülő fa mennyiségét. Szigorúan fellépünk az illegális fakivágások ellen.
- Az állami erdők igazgatását, vagyionkezelését és az erdőgazdaságokat - 100%-os köztulajdonban maradásuk és állami kontrolljuk fennmaradása mellett - gyökeresen átalakítjuk. Az állami erdőgazdaságok fő feladata az erdők ökológiai és közjóléti funkcióinak fenntartása kell legyen (örökerdők, klíma-reziliens erdők, megfelelő szaporítóanyag-ellátás). Nem lehet rajtuk profitkényszer, ami túlzott fakitermelést eredményez. A közjóléti funkciók ellátásáért cserébe az államnak jelentős finanszírozást kell nyújtania az erdőfenntartó nonprofit szervezetekké átalakuló erdészeteknek.
- Helyreállítjuk az erdészeti középfokú és felsőfokú oktatás önállóságát és magas minőségét, és biztosítjuk, hogy a hobbivadászat szempontjai ne írassák felül az erdőgazdálkodás és a természetvédelem érdekeit.

e) Hulladékgazdálkodás

Újraszervezzük a hulladékgazdálkodási rendszert. A települési hulladékgazdálkodás eszközeit, a megfelelő, hatékony működés forrásait és felelősségét vissza kell adni a települési önkormányzatoknak. Eltöröljük a hulladékconcessziót.

- Az EU körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervével összhangban célunk a hulladék minimalizálása és az elkerülhetetlenül keletkező hulladék újrahaználata, újrafeldolgozása. Megalapozzuk a másodnyersanyagok piacát a körforgásos gazdaság fejlesztése érdekében.
- A hulladék megelőzését szemléletformálással, fogyasztással arányos szemétdíjjal, az eldobás csomagolóanyagok forgalomba hozatalának korlátozásával, illetve a környezetbarát terméktervezés támogatásával ösztönözzük. Fellépünk a tervezett elavulás ellen, szabályozási eszközökkel kiszorítjuk azokat a termékeket, amelyek szándékosan rövid élettartamúak.
- Az újrahaználatot és az újrahaznosítást kötelező termék- és betétdíjas visszavételi rendszerrel segítjük, növeljük az újratölthető, eredeti formájában újrahaználható csomagolások arányát.
- Meg kell szüntetni az értelmetlen PET-palack-pazarlást, amely értelmetlen szeméthegegyeket szül. Valamennyi italos dobozra vagy betétdíjat, vagy reálisan magas

visszaváltási díjat határozunk meg. Az egyutas csomagolások betétdíjassá tétele szükséges az italoskartonok esetében is.

- Felszámoljuk az illegális hulladéklerakókat és a megfelelő eljárásokat betartva rekultiváljuk a régi, bezárt lerakókat.

f) Zajszenyezés

A zajszenyezés számos magyar települést érint. Elengedhetetlennek tartjuk, hogy az emberek nyugalma érdekében lépések történjenek a zajszenyezést illetően.

- Mint elsődleges zajforrás, kiemelt fontosságú, hogy a nagy forgalmú közutak (és vasútvonalak) mentén zajvédő falak épüljenek, ezzel együtt biztosítani kell egy zajvédelmi ablakcsereprogram kiírását.
- Ezt egészítené ki a kritikus helyek esetén zaj- és porvédő erdősávok kialakítása.
- Az ipari üzemek engedélyezésénél szigorú zajvédelmi normákat kell bevezetni, nemcsak az üzemi zaj, hanem a tevékenységgel kapcsolatos, szállításra vonatkozó zaj esetében is.
- A Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér esetén speciális szabályokat kell megalkotni. A repülőtér forgalma, a járatok által keletkezett zajok Budapest külső kerületei mellett agglomerációs településeket is érintenek. A személyszállító repülőgépek menetrendjét időben úgy kell korlátozni, hogy az a lehető legkisebb kellemetlenséget okozza az érintett lakosságnak, míg a teherszállítással összefüggő BUD Cargo City-t ki kell vinni a főváros területéről, ezzel is mérsékelve a helyi lakosságra nehezedő zajártalmakat.

13.4. Állatvédelem

Szükséges az állatok védelmének alkotmányba foglalása, valamint a Btk. és az állatvédelmi törvény további pontosítása, az állatok sérelmére elkövetett bűncselekmények részletesebb szabályozása. Jogszabályban kell rögzíteni, hogy az állatok nem tulajdontárgyak, hanem élőlények, ez kell legyen a védelmük alapja. A szándékos állatkínzást letöltendő börtönbüntetéssel kívánjuk büntetni. Az állatvédelmi és állatjóléti elvárásokat a haszonállatok kapcsán is szigorítjuk.

- Az állatok védelmével kapcsolatos jogszabályok betartására létrehozuk az Állatvédelmi Őrséget, és a független, országos állati jogok biztosa intézményét.
- Átfogó, folyamatos és országos ivartalanítási programot hirdetünk a kedvtelésből tartott állatok (elsősorban a kutyák és a macskák) túlszaporodásának megelőzése és a kóbor állatok számának csökkentése érdekében.
- Fokozatosan felszámoljuk a gyepmesteri telepek mai formáját és megszüntetjük annak lehetőségét, hogy egészséges állatokat el lehessen altatni. A gyepmesteri telepeket menhelyekké alakítjuk, és ezeket a civil állatvédő szervezetek bevonásával működtetjük.
- A költségvetésben állatvédelmi alapot hozunk létre az állatok védelmével foglalkozó civil szervezetek és önkormányzatok kezdeményezéseinek támogatására.
- Az újabb vadállatok beszerzésének és betanításának tiltásával fokozatosan megszüntetjük a vadállatok cirkuszi szerepeltetését, és Magyarország területén megtiltjuk ezt a külföldi vándorcirkuszoknak is.

- Az állatokkal szembeni megfelelő magatartásra nevelést, a felelős állattartás követelményeit a Nemzeti alaptanterv részeként az iskolai általános képzésbe, továbbá a szakképzésbe és az ismeretterjesztésbe is beépítjük.

13.5. Zöld intézményrendszer

Az állam alapvető feladata a környezet védelme és a klímaváltozás elleni küzdelem. A feladat ellátásának az erős állami intézményrendszer felállítása lesz az egyik garanciája.

- Újra felállítjuk a zöld ügyekért felelős, önálló minisztériumot, amely a környezet- (beleértve a természetvédelmi és vízügyi) és klímapolitikai ügyekért felelős.
- Emellett helyreállítjuk a környezet- és természetvédelmi, valamint a vízügyi hatóságok önállóságát, és biztosítjuk számukra a tényleges cselekvőképességhez szükséges hatáskört (ideértve a nyomozati jogkört), a személyi, tárgyi és költségvetési feltételeket. Ezáltal a természeti erőforrások védelmét és a velük való gazdálkodás mennyiségi és minőségi felügyeletét elválasztjuk az erőforrások hasznosításában és felhasználásában érdekelt intézményektől.
- A kormányon belül létrehozuk a Klímaügyi és Fenntarthatósági Kabinetet, melynek elnöke a kormányfő vagy a helyettese lesz. Célja a klímavédelemmel és a fenntarthatósági kérdésekkel kapcsolatos szakpolitikai és jogszabályi előkészítés, egyeztetés az érintett tárcák között.
- A környezetvédelmi szempontoknak horizontális szerepet kell kapniuk: a többi tárca intézkedéseinek, szakpolitikai beavatkozásainak előkészítésénél felmérjük és figyelembe vesszük a környezeti és klímahatásokat. Minden jogalkotási folyamatnál figyelembe kell venni a környezetvédelem alapelveit, amelyek: az egészséges környezethez fűződő jog, az elővigyázatosság elve, a "szennyező fizet" elve, a megelőzés elve.
- A jövőben a költségvetés kialakítása során kiemelt figyelmet fogunk fordítani a fenntartható növekedésre (termelési és fogyasztási normák), valamint a természeti erőforrások megőrzésére, ezeket önálló fejezetként is számszerűsítve.

13.6. Oktatás, szemléletformálás, társadalmi részvétel

A környezet védelme, a klímaváltozás elleni küzdelem, az állatvédelem csak akkor lehet sikeres, ha ösztársadalmi üggyé válik.

- Az állatvédelmet, a természetvédelmet, a klímaváltozást és a komplex környezetvédelmi szemléletet az alaptanterv részévé tesszük, és a civil szervezetekkel közös információs kampányt szervezünk a környezettel kapcsolatos szemléletformálás érdekében.
- Minden, környezetet érintő beruházás előtt társadalmi egyeztetést végzünk. Biztosítani fogjuk a környezeti adatok rendszeres gyűjtését, térinformatikai feldolgozását és a hozzáférést, megalapozva a hatékony együttműködést a környezet- és természetvédelem civil, kormányzati és tudományos szereplői között.
- Közhasznúság, illetve közfeladatok átvállalása esetén nagyságrendi mértékben növelni fogjuk a civil zöld és állatvédelmi szervezetek által ellátott közfeladatok támogatását, és biztosítjuk a támogatások független, a civilek arányos képviselőtét biztosító testületek általi elosztását és ellenőrzését.